

YOU4EU – POLITIČNA PRIPOROČILA

With the support of the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

YOU4EU

With the support of the
Europe for Citizens Programme
of the European Union

Izjava o omejitvi odgovornosti: Podpora Evropske komisije pri pripravi te publikacije ne odraža nujno mnenja ali stališča EU. Vsebina odraža le stališča avtorjev publikacije. Evropska komisija ne more biti odgovorna za kakršno koli uporabo informacij, ki jih publikacija vsebuje.

YOU4EU

Priporočila so bila pripravljena v okviru projekta YOU4EU – Sodelovanje državljanov 2.0, ki ga izvajajo Beogradska otvorena škola (Srbija), Access Info Europe (Španija), GONG (Hrvaška), Institut Alternativa (Črna gora) in PiNA (Slovenija).

BOS | BELGRADE
OPEN
SCHOOL

www.access-info.org

GONG

institut alternativa

piNa

PRIPOROČILA IN SMERNICE PROGRAMA YOU4EU GLEDE TRANSPARENTNOSTI DELOVANJA IN PARTICIPACIJE DRŽAVLJANOV

Med izvajanjem projekta YOU4EU smo prišli do ugotovitve, da je nujno potrebna izboljšava na področju transparentnosti in participacije. Pričujoči dokument navaja glavne sklepe, zbrane med izvedbo projektnih aktivnosti petih sodelujočih držav in serijo specifičnih priporočil za državne organe na ravni Evropske unije in posameznih držav.

KLJUČNE UGOTOVITVE I TRANSPARENTNOST

- Javni organi na lokalni, nacionalni in EU ravni morajo bistveno izboljšati svoje sisteme komuniciranja, ter se hitreje in celoviteje odzivati na poizvedbe s strani javnosti. Trenutno stanje spodkopava načelo, da morajo biti javne ustanove v službi javnosti in ne obratno. Pomembno je, da se **okrepi komunikacija med državljani in javnimi institucijami po vsej Evropi**. To načelo bi moralo biti splošno sprejeto s strani javnih organov in ne bi smelo biti samo predmet državljskih pobud.
 - V številnih primerih, kjer že obstajajo zakonsko določeni mehanizmi za participacijo javnosti v postopkih odločanja, **javni organi teh mehanizmov ne jemljejo dovolj resno in se v glavnem osredotočajo le na izpolnjevanje formalnih zahtev za vključevanje državljanov**. Tovrstni mehanizmi morajo biti bolj vključujoči in rezultirati v vzpostavljanju bolj javnosti odprtega upravljanja družbe, ki učinkovito obravnava mnenja in priporočila državljanov.
 - **Obstaja pereča potreba po krepitvi pravice državljanov do vključevanja v procese odločanja**, saj tako lahko državljani konstruktivno prispevajo k odločitvam, ki jih zadevajo. Obenem pa imajo možnost prispevati k reševanju problemov ter tako zagotoviti, da so takšne odločitve sprejete v javnem interesu.
- Standardi transparentnosti na ravni EU**
Evropska unija bi morala postati vzor na področju transparentnosti. V ta namen bi morala:
- **Povečati transparentnost sprejemanja odločitev:** Zagotoviti, da so vsi postopki odločanja in zakonodaje EU v realnem času dovolj pregledni, da omogočajo učinkovito participacijo javnosti. Slednje vključuje polno preglednost razprav v Svetu EU.
 - **Izboljšati finančno transparentnost:** Doseči preglednost porabe vseh sredstev, ki jih upravlja EU. Slednje vključuje porabo sredstev organov in institucij EU, vključno s potnimi in reprezentančnimi izdatki, ter preglednost sredstev, ki jih EU izplačuje neposredno upravičencem in državam članicam prek „deljenega upravljanja“.
 - **Zagotoviti popolno transparentnost lobiranja:** EU mora zagotoviti popolno preglednost lobiranja in zunanjega vpliva na odločitve, tako da bo register lobija postal obvezen in bo zagotovljena njegova uporaba v vseh institucijah, organih in agencijah, vključno s Svetom EU in stalnimi predstavništvi držav članic.
 - **Izboljšati proaktivno komunikacijo z državljani** in zagotoviti, da se družbena omrežja, kot so Facebook, Twitter, in Instagram, ne uporabljajo izključno za enosmerno komunikacijo, temveč tudi

za vključevanje zainteresirane javnosti v debate. Poslanci Evropskega parlamenta bi morali biti bolj aktivni v interakciji z državljani in bi se morali v celoti in v najkrajšem možnem času odzivati na zahteve državljanov.

Določitev standardov transparentnosti EU v državah članicah in državah pristopnicah

Poleg zagotavljanja transparentnosti delovanja institucij, agencij in organov Evropske unije, bi morala Evropska unija ukrepati za zagotovitev skupnih minimalnih standardov za pravico dostopa do informacij v EU in državah pristopnicah. V ta namen bi morala:

- **Vzpostaviti zahtevo po določitvi minimalnih standardov o pravici dostopa do informacij:** EU mora zagotoviti, da imajo vse države članice in države pristopnice zakonodajni okvir, ki ureja pravico dostopa do informacij v skladu z mednarodnimi standardi (dobra referenca je Konvencija o dostopu do uradnih dokumentov Sveta Evrope in sodna praksa Evropskega sodišča za človekove pravice).
- **Monitorirati izvajanje pravil transparentnosti v pristopnih državah:** EU bi morala vložiti več sredstev za monitoring spoštovanja standardov transparentnosti delovanja javnih institucij na Zahodnem Balkanu.
- **Določiti standarde za dostop do informacij javnega pomena v upravljanju zasebnih organizacij:** Evropska unija ureja dostop do informacij zasebnih organizacij na določenih področjih. Hkrati mora zagotoviti, da se ta temeljna pravica uporablja za vse informacije javnega pomena, ki jih imajo zasebni subjekti (podjetja), zlasti na področjih v javnem interesu, kot so podnebne spremembe, dostop do vode, zemljiška politika in upravljanje z gozdovi.
- **Okrepiti zakonodajo o odprtih podatkih in spremeniti direktivo PSI (direktivo o informacijah javnega sektorja)** na način, da bodo javni podatki brezplačno dostopni vsem (organizacijam civilne družbe, zasebnim subjektom in širši javnosti). Še posebej se je potrebno osredotočiti na poln in prost dostop do podatkov "visoke vrednosti", vključno z družbenimi in zemljiškimi knjigami.
- **Omogočiti odprt dostop do znanstvenih podatkov:** Evropska unija bi morala določiti pravila o popolnem in brezplačnem dostopu do vseh znanstvenih raziskav in vsebin, ki jih financira iz javnih sredstev. To bi moralo veljati za vse raziskave, financirane s sredstvi EU, vključno s tistimi, ki jih izvajajo akademske inštitucije in zasebne raziskovalne ustanove.

Svet Evrope

Konvencija o dostopu do uradnih dokumentov: Države članice je potrebno vzpodbuditi, da ratificirajo in izvajajo konvencijo. Svet Evrope bi moral v čim krajšem času po ratifikaciji s strani 10. države ustanoviti nadzorni organ in zagotoviti, da bo v celoti financiran za opravljanje učinkovite nadzorne vloge

Standardi transparentnosti na nacionalni ravni

Projekt You4EU je identificiral težave s pravnim okvirom in njegovim izvajanjem v vseh državah, kjer poteka projekt. Tu so podana načelna priporočila za vse države.

- **Ohranjanje kakovosti nacionalnega zakona o dostopu do informacij,** tako da ustreza ali presega standarde Konvencije Sveta Evrope o dostopu do uradnih dokumentov. Ta standard vključuje, da morajo biti vse informacije, ki jih hranijo vsi javni organi dostopne, da so izjeme omejene in da so časovni okviri za odgovore o zahtevkih za dostop do informacij kratki.
- **Opustitev nevarnih določb o „zlonamernih“ zahtevkih** in zagotovitev, da vse določbe, ki omejujejo količino, obseg ali vrsto zahtev, izvajajo izključno neodvisni komisarji za informiranje v posebnem, hitrem postopku.
- **Izboljšanje odzivnosti na zahteve državljanov in uveljavljanje pravice dostopa do informacij v skladu z obstoječimi zakonskimi okviri** ter izpolnjevanje zakonsko določenih rokov za sprejemanje zahtev..
- **Okrepiti in zagotoviti neodvisnost komisarjev za informacije:** Vse države bi morale zagotoviti, da so organi, ki nadzorujejo

pravico dostopa do informacij (komisarji za informacije, svet za preglednost, agencija), popolnoma neodvisni ter imajo močan mandat in pooblastila.

- **Zagotoviti uvedbo in uporabo sankcij zaradi neizpolnjevanja nacionalnih zakonov o dostopu do informacij:** Nacionalni nadzorni organ bi moral imeti pooblastila za sankcioniranje vseh neskladnosti s pravili o preglednosti.
- **Zaščita zasebnosti napram javnim informacijam:** Jasna pravila in smernice bi morale zagotoviti, da se bistvenega varstva zasebnosti ne bo nikoli zlorabljalo za prikrivanje informacij v javnem interesu, vključno s podatki o odločanju in porabi javnih sredstev.

Proaktivna publikacija

Kot rezultat raziskav in razprav v okviru tega projekta so bila opredeljena posebna priporočila za nacionalne organe v zvezi s proaktivno objavo.

Nacionalni organi bi morali zagotoviti:

- **Obsežno proaktivno spletno objavo** vseh osnovnih informacij o delu javnih organov (na primer sezname zaposlenih, proračuni, javna naročila).
- **Popolno transparentnost zakonodajnih postopkov:** Postopki, ki urejajo sprejetje pravnih aktov, bi morali državljanom omogočiti pravočasno obveščanje o predlaganih spremembah pravnega okvira in časovnem razporedu za razpravo ter dostop do vseh dokumentov, pripravljenih med temi procesi v realnem času.
- **Finančno transparentnost:** Vse informacije o porabi javnih sredstev bi morale biti objavljene proaktivno, v strojno berljivih oblikah.
- **Transparentnost za preprečevanje korupcije:** Za boj proti korupciji morajo biti na voljo podatki z visoko vrednostjo, kot so: registri podjetij, zemljiške knjige in podatki o javnih naročilih.
- **Objavljanje v realnem času, tudi »surovih« podatkov:** Ključne podatke je potrebno javno objaviti v "beta različici" v zgodnji fazi, tudi če niso stodstotno natančni, da bo javnost lahko preverila verodostojnost podatkov.

Usposabljanje javnih uslužbencev

Za učinkovitost standardov transparentnosti je ključnega pomena usposabljanje ustreznih javnih uslužbencev.

- **Izobraževanja na temo pravice do informacij:** Vsi javni uradniki bi morali biti usposobljeni za temeljno pravico dostopa do informacij. Uradniki, ki so zadolženi za obdelavo in odzivanje na zahteve po informacijah, bi morali opraviti specializirano usposabljanje.
- **Izobraževanje na temo »odprtih podatkov«:** Javne uslužbenke in tehnično osebje je potrebno poučiti o tem, kako narediti podatke čim bolj dostopne in uporabne javnosti.
- **Opolnomočiti osebje komisarjev za informacije,** z namenom zagotovitve strokovnega znanja na temo pravice dostopa do informacij. To je mogoče doseči preko zaposlovanja, s stalnim usposabljanjem, študijskimi obiski in izmenjavami.
- **Izobraževanje parlamentarnih poslancev v posameznih državah** na področju nacionalne politike in politike EU z zagotavljanjem strokovne podporne službe, ki bo izvoljenim predstavnikom pomagala razumeti prednosti in tveganja zakonodaje, o kateri odločajo.
- **Usposabljanje sodnikov:** Izvesti je potrebno usposabljanja o pravici dostopa do informacij in sodni praksi Evropskega sodišča za človekove pravice in Sodišča Evropske unije za sodnike, ki bodo odločali o pravicah dostopa do informacij.

II PARTICIPACIJA

Evropska unija in nacionalne vlade

- **Evropska unija, Svet Evrope in nacionalne vlade bi morale preučiti kako vzpostaviti pravico do sodelovanja pri odločanju,** ki je priznana kot temeljna pravica. S tem bi evropsko regijo uskladili z drugimi deli sveta, na primer z Latinsko Ameriko, kjer Medameriška konvencija o človekovih pravicah obravnava pravico do udeležbe kot človekovo pravico.
- **Zagotoviti je potrebno učinkovite**

mehanizme za vključevanje javnosti v participativne mehanizme: Obveščanje in povabila k sodelovanju v strokovnih skupinah in participativnih mehanizmih je potrebno učinkovito objavljati v javnosti. Evropska unija bi morala okrepiti mehanizme udeležbe akterjev civilne družbe v strokovnih skupinah, ki svetujejo glede nove zakonodaje, in pri posvetovanjih, ki jih je sklicala Evropska komisija. V tem trenutku se obvestila o posvetovanjih še vedno pošiljajo predvsem tistim, ki so v lobističnem registru, hkrati pa doseganje zainteresiranih strani po drugih kanalih ni dovolj proaktivno.

- **Vzpostavitev odzivnejših kanalov za participacijo:** Namesto okorne evropske državljanske pobude, ki v praksi ne deluje, bi morala EU ustvariti več kanalov za participacijo, ki ne zahtevajo visoke ravni strokovnega znanja, hkrati pa zainteresiranim stranem omogočajo, da sodelujejo v odločitvah, ki vplivajo nanje.
- **Vzpostavitev učinkovitega izvajanja pravnega okvira za javna posvetovanja na nacionalni in lokalni ravni** z vzpostavitvijo postopkov, ki omejujejo možnosti sprejemanja zakonodaje brez predhodnih javnih posvetovanj. Sodelovanje najrazličnejših akterjev v tem procesu bi moralo biti zagotovljeno z čim širšim obveščanjem o razpisih za udeležbo, dovolj dolgimi roki za pripombe ter izboljšanjem tehničnih zmogljivosti portala za e-udeležbo. Organi bi morali upoštevati vse predložene pripombe in jih v celoti obravnavati.
- **Vzpostavitev mehanizmov, ki bodo aktivno vključevali širši spekter javnosti** v vse razprave z nosilci odločanja. To bi lahko potekalo v obliki zborov državljanov, ki bi vključevali reprezentativni vzorec članov javnosti, z osnovnimi pravili, ki zagotavljajo, da so predlogi javnosti resnično vključeni v postopek odločanja.
- **Vzpostavite merila in pravil za obvezno participacijo:** Evropska unija in države članice bi morale skupaj z državami v procesu pridruževanja sprejeti pravila, ki zahtevajo obvezne participativne procese pri določenih vprašanjih, kot so participativno oblikovanje proračuna

na lokalni ravni in mehanizem za lokalni razvoj, ki ga vodi lokalna skupnost. Vsi takšni mehanizmi morajo biti strukturirani tako, da zagotavljajo vključenost različnih družbenih in marginaliziranih skupin in da niso zgolj pobude, ki so same sebi namen. Uvedbo teh mehanizmov bi moralo spremljati izobraževanje državljanov o njihovih pravicah v tem procesu in kako s sodelovanjem zagotoviti pozitivne rezultate.

- **Vključevanje vseh zainteresiranih strani v posebne procese odločanja glede zakonodaje:** Na začetku je potrebno sprejeti ukrepe za sprejemanje odločitev in zakonov, da se zagotovi vključitev vseh ustreznih zainteresiranih strani, vključno z drugimi vladnimi oddelki na nacionalni in lokalni ravni, kot tudi organizacije civilne družbe (OCD), akademike, podjetja in skupine, na katere vplivajo odločitve in pravila, ki so v fazi sprejemanja. Vse svetovalne strokovne skupine morajo vključevati predstavnike vseh ustreznih zainteresiranih strani.
- **Okrepitev digitalnih komunikacijskih kanalov in posvetovanj z državljani in mladino** z boljšo uporabo družbenih omrežij ter oblikovanjem in vključevanjem digitalnih orodij, kot so mobilne aplikacije in platforme, v proces politike in odločanja. Digitalno komunikacijo je potrebno dopolniti z javnimi razpravami, izobraževalnimi dogodki v šolah z namenom doseganja širše občinstvo. Teme naj bodo relevantne za njihovo vsakdanje življenje.
- **Usposabljanje za digitalno in podatkovno opismenjevanje bi bilo potrebno izvajati tudi izven formalnega izobraževalnega sistema,** tudi za posameznike, ki so že zaključili šolanje, in za ljudi iz javnih služb, ki potrebujejo dodatno podporo in izobraževanje o novih tehnologijah.
- **Državljska vzgoja:** Državne organe bi bilo potrebno spodbujati, da zagotovijo formalne izobraževalne programe, ki vsebujejo državljansko izobraževanje, katerega namen je spodbuditi aktivno državljanstvo z občutkom opolnomočenja, pripadnosti in odgovornosti.

CIVILNA DRUŽBA

Odgovornost civilne družbe je, da zagotovi široko vključenost vseh slojev družbe v participativne procese. V ta namen priporočamo, da OCD-ji:

- **Podpirajo in izobražujejo državljane o aktivni participaciji** in o tem, kako artikulirati vprašanja, kako oblikovati priporočila za politiko in kako sodelovati v procesih odločanja na lokalni, nacionalni in EU ravni.
- **Organizirajo usposabljanja o pravicah do informiranja** in načinih kako priti do informacij z uporabo zahtevkov.
- **Postanejo inovativni in kreativni** pri vključevanju državljanov. Na primer, motiviranje ljudi, da uporabljajo javne podatke in začnejo javne razprave z igralnimi tehnikami.
- **Od civilne tehnike do vladne tehnike:** civilna družba bi morala razviti orodja in platforme za e-udeležbo in e-glasovanje ter jih biti pripravljena deliti z javnimi organi.
- **Pritiskajo na vlade, da uporabljajo orodja za e-udeležbo** in motivirajo državljane, da sodelujejo v postopku odločanja preko svojih kanalov.
- **Odprti podatki vedno!** Zagotoviti, da rešitve za doseganje državljanov temeljijo na odprtokodni programski opremi, katero lahko drugi delijo in jo tudi izboljšajo.
- **Zbirajo in izmenjavajo najboljše prakse in standarde participacije državljanov** na različnih področjih, kot so participativni proračun, sistem peticij in podobno.
- **Zagovarjajo preglednost in udeležbo ter vzbujaajo zaskrbljenost**, ko vlade sprejmejo politike, ki ogrožajo, spodkopavajo ali ne ščitijo učinkovito načel demokracije in dobrega upravljanja.
- **Opredelijo ovire za sodelovanje lokalnih skupnosti** in podajo priporočila vladam in Evropski uniji za odpravo teh ovir.

YOU4EU PRIPOROČILA NA NACIONALNI RAVNI

Projekt YOU4EU je pripravil ključna priporočila državnim organom za povečanje udeležbe javnosti v odločevalskih procesih in krepitev preglednosti z upoštevanjem aktualnih potreb v vsaki državi posebej.

HRVAŠKA

Hrvaške oblasti bi morale:

- Zagotoviti, da ima Urad pooblaščenca za informacije zadostna sredstva in človeške vire, ter okrepiti svoja pooblastila z zagotavljanjem boljšega mehanizma za sankcioniranje javnih organov, ki se ne odzivajo na zahteve po informacijah ali zavračajo zahteve po podatkih.
- Zagotoviti, da se Splošna uredba o varstvu podatkov udejanja skladno s pravico do dostopa do informacij in zlasti, da se novinarjev in civilne družbe ne omejuje pri dostopu do ustreznih podatkov, potrebnih za boj proti korupciji, kot so podatki o politično izpostavljenih osebah in njihovem premoženju ter morebitnem navzkrižje interesov.
- Izkoristiti čas predsedovanja Svetu EU za izboljšanje preglednosti Sveta EU in okrepitev sodelovanja Sveta z drugimi institucijami EU, zlasti z Evropskim parlamentom, z razvojem integriranega sistema, ki bi omogočil večjo preglednost celotnega evropskega zakonodajnega postopka.

ČRNA GORA

Črnogorske oblasti bi morale:

- Ministrstvo za javno upravo Črne gore bi moralo črtati predlagano določbo o "zlorabi" pravice do zahtevka za informacije iz predloga zakona o prostem dostopu do informacij, saj je preširoka in javnim organom

dopušča poljubno in neupravičeno zavračanje prošenj.

- Reformirati zakon o prostem dostopu do informacij, da bi zagotovili, da so vse izjeme striktno in natančno opredeljene, da se odpravijo splošne izjeme, in da omejitev prav tako ni mogoče vzpostavljati na podlagi drugih zakonov.
- Črnogorska vlada bi morala revidirati zakon o prostem dostopu do informacij, tako da bo za vsako predvideno izjemo veljal test škode in javnega interesa v skladu s Konvencijo Sveta Evrope o dostopu do uradnih dokumentov, ki jo je Črna gora ratificirala. To vključuje tudi izjeme, ki ščitijo interese obveščevalnega in varnostnega sektorja.
- Vsi črnogorski javni organi bi morali zagotoviti, daje, kadar se uporabljajo izjeme, potrebno prosilca obvestiti o upravičenosti omejitve in predlaganem trajanju le-te.
- Agencija za varstvo osebnih podatkov in prost dostop do informacij ter upravno sodišče bi morala zagotoviti, da se zadeve obravnavajo utemeljeno, da bi zagotovili učinkovit dostop do pravnega varstva na področju prostega dostopa do informacij.

SRBIJA

Srbske oblasti bi morale:

- Prizadevati si za doseganje višje stopnje participacije med državljani in okrepljenega sodelovanja med državnimi institucijami in civilno družbo, tudi z vzpostavitvijo okolja, v katerem država akterje civilne družbe dojema kot partnerje, ne pa kot sovražnike v procesih politike in odločanja.
- Izboljšati sistem in mehanizme javnih posvetovanj z znatno omejitvijo števila pravnih aktov, ki se lahko sprejmejo po nujnem postopku ter brez predhodne participacije akterjev civilne družbe pri njihovem razvoju.
- Nadalje razviti sistem za izvajanje javnih posvetovanj s podaljšanjem časovnega

okvira za taka posvetovanja, diverzifikacijo načinov za objavljanje razpisov za participacijo in izboljšanjem mehanizmov za dajanje povratnih informacij civilni družbi ter zainteresiranim državljanom po posvetovanjih.

- Izboljšati splošno okolje za svobodo izražanja z vzpostavitvijo boljše zaščite novinarjev, z namenom ustaviti trend groženj, ki se je pojavljal v zadnjih letih. Izboljšati je treba izvrševanje pravnih sankcij ter ustreznih zakonskih določb, oblasti pa bi morale javno obsoditi vsak primer ogrožanja svobode izražanja.

SLOVENIJA

Slovenske oblasti bi morale:

- Sprejeti ukrepe za krepitev participacije državljanov v postopkih sprejemanja zakonov z vključevanjem nevladnih organizacij, ki imajo strokovno znanje na določenih področjih, na primer ustanovitev svetovalnega strokovnega odbora NVO, ki bo ministru pomagal pri odločitvah o okoljski politiki in razvoju s tem povezane zakonodaje.
- Zagotoviti vključevanje strokovnjakov in javnosti v javne razprave in posvetovanja o odločitvah na področju okoljske politike.
- Vzpostaviti mehanizme in pravila za postopke priprave zakonodaje, na način, da se zagotovi njihova medsektorska usklajenost.
- Razviti dolgoročne strategije na specifičnih področjih, na primer energetiki in okolju, in vzpostaviti boljše mehanizme, s katerimi bi zagotovili, da jih nadalje izvajajo tudi naslednje vlade, ne glede na spremembo politične moči.
- Organizirati več aktivnosti in osebnih interakcij med predstavniki in institucijami EU ter državljani na lokalni ravni. To bi bilo treba storiti za boljšo prepoznavnost prednosti tovrstnih interakcij, vključno s pozitivnimi rezultati za poslance Evropskega

parlamenta, ki so bili v svojem mandatu aktivnejši na svojem lokalnem območju in so iz tega naslova na volitvah v Evropski parlament prejeli več glasov.

- Aktivno uvajati bolj mehke in uporabnikom prijazne pristope predstavitev prednosti povezovanja in sodelovanja na evropski ravni. Na tak način bo vedno manj evroskepticizma in vedno več aktivnejšega udejstvovanja državljanov na evropski ravni.

ŠPANIJA

Španske oblasti bi morale:

- Reformirati zakon o dostopu do informacij in sprejeti zakon o pravici do dostopa do informacij v skladu s členom 20.1 španske ustave o svobodi izražanja.
- Razširiti zakon o transparentnosti na način, da se bo uporabljal vse za tri veje oblasti (izvršno, zakonodajno in sodno), ter vse organe, ki opravljajo javne funkcije in prejemajo javna sredstva.
- Okrepiti pristojnosti Sveta za transparentnost, da lahko sankcionira vse kršitve zakona o preglednosti in poveča svoje finančne in človeške vire, tako, da lahko izvaja celovite preglede izvajanja zakonov in naloži strukturne ukrepe za povečanje transparentnosti, med drugim tudi z usposabljanjem javnih uslužbencev.
- Zahtevati od vseh javnih organov, da objavijo poročila o izvajanju zakona o transparentnosti, skupaj z vsemi odgovori na zahteve po informacijah na Portalu transparentnosti.
- Zagotoviti preglednost lastništva podjetij z zagotavljanjem popolnega in brezplačnega dostopa do registra družb in do prihodnjega registra upravičenih lastnikov, na način, da bosta oba registra na voljo v načinu odprtih podatkov.
- Vzpostaviti platformo za participativne procese, ki bi omogočila interakcijo med državljani in institucijami, kot na primer participativno oblikovanje proračuna ali zakonodajna posvetovanja. Na primer, platformo, ki jo uporablja madridska mestna uprava, uporabljajo občinski, regionalni in

nacionalni subjekti po vsem svetu. Overilo jo je Partnerstvo za odprto vlado (Open Government Partnership - OGP), uporabljajo pa jo številni deležniki v okviru OGP forumov.

Priporočila v tem dokumentu so rezultat raziskovalnih dejavnosti in razprav, ki so bile organizirane v okviru projekta "YOU4EU - Sodelovanje državljanov 2.0".

Raziskovalne dejavnosti so se izvajale od decembra 2018 do julija 2019 in so vključevale kampanjo na družbenih omrežjih, namenjeno zbiranju vprašanj državljanov, zbirko odgovorov zainteresiranih strani na ta vprašanja in publikacijo "50 Questions from YOU to the EU", ki je povzela ključne skrbi državljanov in podala pregled priporočil za izboljšanje njihove participacije.

V okviru projekta so bili v času med septembrom in decembrom 2019 organizirani štiri javni dogodki: na Hrvaškem, v Sloveniji, Črni gori in Srbiji. Udeleženci teh dogodkov so imeli možnost izmenjati mnenja o glavnih izzivih za vzpostavitev vključujoče in transparentne družbe na ravni EU, kot tudi na nacionalni ravni.

Projekt "YOU4EU - Sodelovanje državljanov 2.0." so izvedli: Beogradska otvorena škola (Srbija), Access Info Europe (Španija), Gong (Hrvaška), Institut Alternativa (Črna gora) in PiNA (Slovenija). Projekt je potekal od septembra 2018 do februarja 2020. Financiral pa ga je program Evropa za državljane.

YOU4EU - POLITIČNA PRIPOROČILA

BOS | BELGRADE
OPEN
SCHOOL

www.access-info.org

GONG

institut alternativa

piNa